

SZÖVEG –
PÓTA RÉKAKÉP –
PÁCZAI TAMÁS

„MINDIG IMÁDTAM, HOGY MAGYAR VAGYOK”

Milyen többletet jelent, ha ismered a gyökereidet? Milyenek a magyarok egy amerikai magyar szemével? **Balázs Szilviával** beszélgettünk, aki az amerikai magyar diaszpóra második generációs tagjaként nőtt fel, és akinek családja nemrég úgy döntött, idehaza folytatják életüket.

– Hogyan kerültek a szüleid Amerikába?

– Apukám Sopronban végezte az egyetemet, amikor '56-ban kitört a forradalom. Elhatározta, hogy elhagyja az országot. Németországba készült egy egyetemista társa után, de végül nem oda, hanem Amerikába sikerült az öccsének két repülőjegyet szereznie, miután az amerikai nagykövetségen sorban állt érte. Apukám

akkor 26 éves volt. Tíz év után jött vissza először Magyarországra, itt ismerte meg édesanyámat, akivel egyébként mindketten ugyanabból a faluból, Velemből származnak. Kőszegen kötöttek házasságot. Apámnak ezután vissza kellett mennie dolgozni, de édesanyám még három hónapot várt a vízumra, hogy utána mehessen. A bátyám '68-ban, én '70-ben születtem. Mindketten Amerikában születtünk, ott jártunk iskolába, egyetemre.

– Hogyan őriztél meg a magyarságodat, mennyire volt ez fontos a családod számára?

– Kiskoromban magyarul beszélünk otthon. Apukám nagyon szeretett énekelni, főleg operetteket. Gyakran elénekelte a Himnuszt is, vagy elszavalta a Családi kört. Ilyenkor mindig könnyes volt a szeme. Ugyanakkor sosem beszélt arról, hogy visszajönne, és minket sem biztatott ilyesmire. Nem tudott hinni abban, hogy itthon megváltozhatnak a dolgok. Ettől függetlenül sokat jöttünk Magyarországra, a nyarak egyik felét a Balatonnál, anyukám rokonainál, másik felét Velemben töltöttük. A rokonaink nem beszéltek angolul, magyarul kellett boldogulnunk. Konyhanyelven beszéltem a magyart, írni, olvasni nem tanultam. Nagyon jó emlékeim vannak a magyarországi nyarokról, annak ellenére, hogy a határon mindig bonyodalmak voltak, fegyveres őrök álltak körbe minket, miközben áttúrták a cuccainkat. Elég félelmetes volt, de így is megérte. Amikor tinédzser lettem, már nem tudtam olyan gyakran jönni. Otthon egymás közt is inkább angolul beszélünk már, ezért sokat kopott a magyar tudásom.

– Hol ismerted meg az erdélyi férjedet?

– '96-ban felfedeztem, hogy működik egy magyar táncegyüttes Washingtonban, ahol élünk.

A Tisza Néptáncgyűttest egy amerikai házaspár alapította, akik korábban jártak Magyarországon, és beleszerettek a kultúránkba. Csatlakoztam hozzájuk, így történt, hogy amerikaiak tanítottak magyar táncokra és népdalokra. A férjem tizenhét évesen menekült ki Amerikába Székelyudvarhelyről, szintén ebben a csapatban táncolt, de épp lefoglalták a tanulmányai. Amikor megtudta, hogy egy magyar lány került az együttesbe, kíváncsiságból visszajött, így találkoztunk. Négy év múlva összeházasodtunk. Tizenöt éve született meg a kislányunk, aztán két fiunk is.

– Mikor és miért döntöttetek úgy, hogy hazajöttök? Mennyire nehéz a váltás az iskola és a munka szempontjából?

– Ahogy szülők lettünk, csak magyarul beszéltünk egymás közt, ami eleinte nem volt egyszerű. De szép lassan belejöttem, a meséket is magyarul olvastam. Nyaranta hazajöttünk, nyaralónk is lett a Balatonnál, néptáncos táborokban vettünk részt. A férjem ragaszkodott hozzá, hogy idehaza minden nyáron beszerezzük a következő évi magyar tankönyveket, és a gyerekek az ő irányítása alatt a magyar tanterv szerint is megtanuljanak mindent. Tehát amikor délután hazaértek az amerikai iskolából, mentek „apu magyar iskolájába”. Következő nyáron aztán levizsgáztak itthon a tananyagból. Nem volt mindig könnyű rávenni őket a tanulásra, de amikor megkapták a magyar bizonyítványt, mindig nagyon büszkék voltak, és persze mi is igyekeztünk motiválni őket különböző ajándékokkal. A férjem szerencsére informatikában dolgozik, tehát bárhol el tudja végezni a munkáját, persze emellett sokat utazik. Én a gyerekek előtt egy szállodalánálnál HR igazgató voltam, de aztán főállású anya lettem. Három évvel ezelőtt úgy döntöttünk, tartunk itthon egy próbaévet. Szenczációsan sült el minden. Mind a három gyerek csatlakozott a Bihari János Táncgyűtteshez, több fellépésük is volt abban az évben. Március 15-én a Magyar Nemzeti Múzeum lépcsőjén táncoltak. Az Arénában mind a hárman szerepeltek a *Magyar menyegzőben*, sőt, a Műpában is felléptek. A lányom még Gyimesbe is eljutott egy iskolai kirándulással, szóval rengeteg jó élmény ért minket. Szerettem volna itthon munkát találni, most, hogy már nagyobbak a gyerekek, sikerült is. A Nemzetstratégiai

Kutatóintézetnél most áll föl egy munkacsoport, amely kifejezetten a kinti magyar diaszpórával foglalkozik. Előny, hogy nagyon sok amerikai és kanadai magyar ismerősöm van.

– A jó élményeken túl mi hozott titeket vissza Magyarországra?

– Ha rövid és egyszerű magyarázatot akarok adni, azt mondom, a gyerekek továbbtanulása. Amerikában három gyereket egyetemre járatni óriási összeg. Magyarországon jobb és olcsóbb az egyetem. De a teljes válaszhoz hozzátartozik, hogy mindig is imádtam magyar lenni. Ha bárhol magyar hangot hallottam, reptéren vagy múzeumban, mindig odafutottam. Büszke voltam rá, hogy magyar vagyok, úgy gondoltam, ez egy kuriózum. Szerintem a magyarok vendégszerető, talpraesett, művelt és családcentrikus emberek. Nagyon szomorúnak tartom, amikor valaki nem tudja, honnan jön, kicsoda ő. Amerikában nagyon sokan így vannak ezzel. Kilencedikes koromban egy jó barátnőm Szent Patrik napján tetőtől talpig zöldbe öltözött, mire megkérdeztem tőle: „Nahát, te ír vagy?” Ő pedig lelkesen felelte, hogy igen. Pár nap múlva visszajött, és azt mondta: „Megkérdeztem a szüleimet, tévedtem, mégsem vagyok ír. Német vagyok.” Én azt üzenném a fiataloknak, hogy menjenek ki külföldre, szerezzenek tapasztalatokat, utazzanak, tanuljanak nyelvet, amikor még nincsen családjuk. De ha családról van szó, nagyon meg kell gondolni, mi éri meg. A magyar bölcsődei, óvodai rendszer egyedülálló. Kint egy gyerek hat éves koráig semmilyen segítséget nem kap a család. Óriási pénzeket kell fizetni magánóvodákért, ahol gyakran rosszabb a színvonal, mint itthon egy állami óvodában. Az a lehetőség, hogy otthon lehetsz a gyerekekkel 2–3 éves koráig, megfizethetetlen. Odakint legfeljebb tizenkét hetet maradhatsz otthon.

– Mit jelent neked az a szó, hogy haza?

– A férjemmel egyszer elmentünk az Erkelbe, megnézni a Bánk bán-t. Amikor elhangzott a „Hazám, hazám, te mindenem”, először nem értettem, hogy miért tapsol állva mindenki. De aztán megértettem, hogy ez a történet arról szól, hogy ha bajban vagy, ha minden összeomlik is körülötted, óriási megtartó erőt jelent, ha vannak gyökereid, ha tudod, hová tartozol. ♦